

Порядок декларування використання систем штучного інтелекту у рукописах наукових статей

Додаток 1

Форма декларації про використання штучного інтелекту

ДЕКЛАРАЦІЯ

про використання систем штучного інтелекту

1. Автор / відповідальна особа: [ППП]
2. Структурний підрозділ: [назва підрозділу]
3. Назва матеріалу: [назва статті]
4. Тип матеріалу: [стаття]
5. Чи використовувалися системи штучного інтелекту? [так / ні]
6. Назва використаної системи ШІ: [назва інструменту, версія чи модель за наявності]
7. Мета використання ШІ: [мовне редагування / переклад / структурування / аналіз даних / створення таблиць / створення зображень / інше]
8. Етап роботи, на якому використовувався ШІ: [підготовка плану / редагування / переклад / аналіз / візуалізація / фінальна перевірка / інше]
9. Короткий опис методики використання: [описати, які матеріали подавалися до системи ШІ, які запити використовувалися, який результат було отримано]
10. Чи містили матеріали персональні, чутливі, конфіденційні або неопубліковані дані? [так / ні]
Якщо так – зазначити, як було забезпечено їх захист:
[опис]
11. Як автор перевіряв результат, отриманий за допомогою ШІ? [перевірка джерел / ручне редагування / експертна оцінка / повторний аналіз / інше]
12. Підтвердження автора:

Я підтверджую, що використання систем штучного інтелекту мало допоміжний характер і не замінювало мого авторського внеску, самостійного наукового аналізу, інтерпретації результатів і формулювання висновків. Я несу повну відповідальність за зміст, достовірність, оригінальність, наукову коректність і відповідність поданого матеріалу принципам академічної доброчесності.

Дата

Підпис

ППП

Обов'язкові елементи декларації

Елемент	Що написати
Інструмент	Назва ШІ-системи: ChatGPT, Claude, Gemini, DeepL, Grammarly, ін. «Автор/автори повідомляє/повідомляють, що під час підготовки цього академічного твору було використано інструменти штучного інтелекту [назва інструменту/інструментів] ...»
Мета використання	Мовне редагування, переклад, структурування, аналіз даних, візуалізація «...для [конкретно зазначити: мовного редагування, перекладу, структурування тексту, попереднього групування даних, створення ілюстративного матеріалу тощо]. Методика використання полягала в [коротко описати: поданні авторських фрагментів тексту для стилістичного редагування; формуванні альтернативних формулювань; попередньому групуванні відповідей за смисловою близькістю; генерації схеми за авторським описом тощо].»
Межі використання	Що саме ШІ не робив: не формував наукову новизну, не створював дані, не писав висновки замість автора «...ШІ не використовувався для підміни самостійної наукової роботи, створення недостовірних даних, фабрикації або фальсифікації результатів, некоректного запозичення чужих ідей чи автоматичного формування висновків без авторської перевірки.»
Перевірка	Автор перевіряв факти, джерела, дані, висновки «Усі матеріали, отримані із залученням ШІ, були критично оцінені, перевірені, відредаговані та інтегровані до роботи автором/авторами.»
Відповідальність	Автор несе повну відповідальність за остаточний текст «Автор/автори несе/несуть повну відповідальність за зміст, достовірність, наукову коректність, оригінальність і відповідність роботи принципам академічної доброчесності.»

Орієнтовні формулювання для академічних матеріалів**Випадок для мовного редагування**

«У процесі підготовки тексту було використано інструменти штучного інтелекту лише для мовностилістичного редагування, перевірки граматики, пунктуації та покращення читабельності окремих фрагментів. Змістові положення, наукові твердження, аналіз джерел, результати дослідження та висновки не генерувалися ШІ й належать автору/авторам. Остаточна редакція тексту виконана та перевірена автором/авторами.»

Випадок перекладу елементів тексту

«Під час підготовки роботи було використано інструменти машинного перекладу та/або штучного інтелекту для перекладу окремих фрагментів тексту з [мова] на [мова]. Переклад був перевірений, відредагований і змістово узгоджений автором/авторами. Використання таких інструментів не вплинуло на самостійність наукових результатів, інтерпретацій і висновків дослідження.»

Випадок аналізу даних

«У межах дослідження інструменти штучного інтелекту було використано для допоміжної обробки та попереднього аналізу даних, а саме: [класифікація відповідей / тематичне групування / попереднє кодування якісних даних / виявлення повторюваних смислових категорій / візуалізація результатів]. Усі отримані за допомогою ШІ результати були перевірені автором/авторами, зіставлені з методологією дослідження та, за потреби, скориговані вручну. Остаточні аналітичні категорії, інтерпретації та висновки сформульовані автором/авторами самостійно.»

Випадок генерації зображень, схем, таблиць

«У роботі використано об'єкт(и), згенерований(і) із застосуванням систем штучного інтелекту: [схема / ілюстрація / таблиця / візуалізація / графічний матеріал]. Генерування здійснено за допомогою [назва інструменту] на основі авторського опису/запиту: [коротко описати методику або промпт, якщо це доречно]. Згенерований матеріал було перевірено, відредаговано та використано лише як допоміжний засіб представлення результатів. Змістова інтерпретація, висновки та наукове обґрунтування належать автору/авторам.»

Варіант, якщо ШІ не використовувався

«Під час підготовки цієї роботи інструменти штучного інтелекту для генерування тексту, аналізу даних, створення зображень, таблиць, висновків або інших змістових елементів не використовувалися. Роботу виконано автором/авторами самостійно з дотриманням вимог академічної доброчесності.»

Приклади декларацій про використання ШІ

Форма декларації про використання штучного інтелекту

ДЕКЛАРАЦІЯ

про використання систем штучного інтелекту

Під час підготовки рукопису статті «Життєве благополуччя підлітків ВПО в умовах війни» було використано систему штучного інтелекту ChatGPT модель 5.5 Інстант для перекладу окремих фрагментів та структурування тексту, Grammarly як допоміжний інструмент для мовностилістичного редагування та перевірки граматики.

Використання штучного інтелекту не замінювало самостійної наукової роботи автора/авторів. Постановка наукової проблеми, визначення мети і завдань дослідження, добір і критичний аналіз джерел, методологія, емпіричні дані, інтерпретація результатів, формулювання наукових положень, висновків і практичних рекомендацій здійснені автором/авторами самостійно.

Усі підготовлені та відредаговані із залученням системи штучного інтелекту фрагменти, були критично перевірені, змістово відредаговані та узгоджені з джерельною базою і методологією дослідження. Автор підтверджує, що штучний інтелект не використовувався для фабрикації чи фальсифікації даних, створення неіснуючих джерел, підміни авторського аналізу або формування висновків без авторської перевірки.

Автор несе повну відповідальність за зміст, достовірність, оригінальність, наукову коректність і відповідність поданого рукопису принципам академічної доброчесності.

Дата: _____

Автор: _____

Підпис: _____

Форма декларації про використання штучного інтелекту
ДЕКЛАРАЦІЯ
про використання систем штучного інтелекту

Під час підготовки рукопису статті «Динаміка емоційного вигорання у медичних працівників в умовах тривалого стресу» було використано систему штучного інтелекту Claude (Anthropic) модель Sonnet 4.6 для допоміжної обробки та попереднього аналізу якісних даних: тематичного групування відповідей учасників глибоких інтерв'ю та виявлення повторюваних смислових категорій. Методика використання полягала у поданні анонімізованих фрагментів транскриптів з запитом щодо їхньої попередньої тематичної класифікації.

Використання штучного інтелекту не замінювало самостійної наукової роботи автора/авторів. Постановка дослідницької проблеми, визначення мети і завдань, добір і аналіз наукових джерел, методологія, збір емпіричного матеріалу, інтерпретація результатів, формулювання наукових положень і висновків здійснені автором/авторами самостійно.

Усі отримані за допомогою ШІ результати попередньої класифікації були критично перевірені автором/авторами, скориговані вручну та узгоджені з методологією дослідження. Остаточні аналітичні категорії, інтерпретації та висновки сформульовані автором/авторами самостійно. ШІ не використовувався для генерування наукових тверджень, фабрикації даних, створення неіснуючих джерел або підміни авторського аналізу.

Автор/автори несе/несуть повну відповідальність за зміст, достовірність, оригінальність, наукову коректність і відповідність поданого рукопису принципам академічної доброчесності.

Дата: _____

Автор: _____

Підпис: _____

Форма декларації про використання штучного інтелекту
ДЕКЛАРАЦІЯ
про використання систем штучного інтелекту

Під час підготовки рукопису статті «Нейробіологічні кореляти посттравматичного стресового розладу: огляд сучасних досліджень» було використано системи машинного перекладу та штучного інтелекту DeepL і ChatGPT (OpenAI, модель 4o) для перекладу окремих фрагментів англо- і німецькомовних першоджерел українською мовою у процесі опрацювання наукової літератури, а також для попереднього перекладу авторського резюме та ключових слів статті з української на англійську мову.

Використання штучного інтелекту не замінювало самостійної наукової роботи автора/авторів. Постановка наукової проблеми, добір і критичний аналіз джерел, методологія, інтерпретація результатів, формулювання наукових положень і висновків здійснені автором/авторами самостійно. Використання таких інструментів не вплинуло на самостійність наукових результатів, інтерпретацій і висновків дослідження.

Усі перекладені за допомогою ШІ фрагменти були перевірені, змістово відредаговані та узгоджені автором/авторами зі змістом оригінальних текстів. ШІ не використовувався для генерування наукових тверджень, фабрикації або фальсифікації даних, створення неіснуючих джерел, а також для підміни авторського аналізу чи формування висновків без авторської перевірки.

Автор/автори несе/несуть повну відповідальність за зміст, достовірність, оригінальність, наукову коректність і відповідність поданого рукопису принципам академічної доброчесності.

Дата: _____

Автор: _____

Підпис: _____

Форма декларації про використання штучного інтелекту
ДЕКЛАРАЦІЯ
про використання систем штучного інтелекту

Під час підготовки рукопису статті «Психологічна стійкість як чинник академічної успішності студентів в умовах воєнного часу» системи штучного інтелекту для генерування тексту, аналізу даних, перекладу, створення зображень, таблиць, висновків або інших змістових елементів не використовувалися.

Рукопис підготовлено автором/авторами самостійно з використанням наукових джерел, зазначених у списку літератури, з дотриманням вимог академічної доброчесності, норм цитування та авторського права.

Автор/автори несе/несуть повну відповідальність за зміст, достовірність, оригінальність, наукову коректність і відповідність поданого рукопису принципам академічної доброчесності.

Дата: _____

Автор: _____

Підпис: _____

Контрольний список питань для автора

Перед поданням матеріалу автор має перевірити:

1. чи використовувався ІІІ на будь-якому етапі підготовки матеріалу?
2. чи потрібно подати декларацію про використання ІІІ?
3. чи зазначено назву інструменту ІІІ?
4. чи описано мету та межі використання ІІІ?
5. чи перевірено факти, джерела, цитати й бібліографічні посилання?
6. чи не містить матеріал вигаданих джерел або неперевіраних тверджень?
7. чи не вводилися до зовнішніх ІІІ-систем персональні, чутливі або конфіденційні дані?
8. чи збережено авторську відповідальність за наукову новизну, інтерпретації та висновки?
9. чи відповідає використання ІІІ вимогам видавця, грантодавця, редакційної колегії або спеціалізованої вченої ради?
10. чи внесено потрібну інформацію до декларації або супровідних матеріалів?

Поради для автора

Чого слід уникати у використанні ШІ при підготовці наукових текстів для друку

1. Використання матеріалу, згенерованого ШІ без перевірки автором.
2. Використання матеріалу, згенерованого ШІ без зазначення ШІ.
3. Фальсифікованих джерел / неіснуючих посилань на публікації, посилань на неіснуючі джерела у цитуваннях.
4. Не зазначення використання ШІ в процесі перекладу.
5. Генерування ШІ наукових висновків (особливо без їх верифікації).
6. Технічні мітки, зокрема у вигляді:
 - шаблонності та повторюваності – тексти, згенеровані ШІ, часто переповнені однаковими синтаксичними конструкціями, повторюваними зворотами і передбачуваними фразами (типу «не лише А, але й Б»);
 - поверховість і відсутність глибини – нейромережі схильні до генерації узагальнених, «безпечних» стверджень, уникаючи конкретики, сміливих висновків і унікальних інсайтів;
 - логічна гладкість без нюансів – ШІ-контент часто надміру логічний, в ньому відсутні протиріччя, складні переходи або несподівані повороти думки, характерні для живого людського написання;
 - слабка адаптація під локальний контекст – навіть при використанні українських прикладів, нейромережі можуть допускати неточності в деталях, помилятися у термінології або не враховувати специфіку контексту;
 - специфічного форматування та використання спец.символів.